Published on (https://bnm.md)

09.07.2024

Inflația - de ce apare și ce instrumente are statul pentru a menține stabilitatea prețurilor

INFLAȚIA - DE CE APARE ȘI CE INSTRUMENTE ARE STATUL PENTRU A MENȚINE STABILITATEA PREȚURILOR

Inflația micșorează puterea de cumpărare a banilor, altfel spus, cu aceeași sumă de bani putem cumpăra mai puține lucruri decât înainte.

Cine are misiunea principală de menținere a stabilității prețurilor?

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI

are obiectivul de a menține inflația la nivelul de 5,0 la sută anual. Acest nivel este considerat optim pentru creșterea și dezvoltarea economică a Republicii Moldova pe termen mediu.

Principalele cauze ale inflației pot fi grupate în trei categorii mari:

Ce instrumente are Banca Națională pentru a contribui la menținerea stabilității prețurilor?

În mod principal, BNM influențează ratele dobânzilor prin intermediul ratei bază, care este cea mai importantă rată a dobânzii din Republica Moldova, deoarece influențează toate celelalte rate atât la credite, cât și la depozite.

De exemplu, când are loc și/sau se așteaptă o creștere a prețurilor, BNM intervine din timp pentru a o tempera prin majorarea ratei de bază. Aceasta duce la scumpirea împrumuturilor și încurajează populația să economisească mai mult și să consume mai puțin.

Banca Națională a Moldovei

Campania Națională de Educație Financiară este implementată de Banca Națională a Moldovei și Expert-Grup, cu sprijinul proiectului USAID Moldova „Reforme Instituționale și Structurale în Moldova" (#MISRA) Moldova PRO Reforme.

USAID DIN PARTEA POPORULUI AMERICAN

[1]

Inflația reprezintă majorarea prețurilor la bunuri și servicii într-o anumită perioadă de timp. Astfel, inflația micșorează puterea de cumpărare a banilor, altfel spus, cu aceeași sumă de bani putem cumpăra mai puține lucruri decât înainte.

Ce este și de unde știm care este rata inflației

Care este rata inflației aflăm în fiecare lună de la Biroul Național de Statistică (BNS). Acesta verifică prețurile unei serii întregi de articole dintr-un „coș" de bunuri și servicii. Mai exact, BNS urmărește prețurile la aproximativ 1300 de bunuri și servicii, pe care oamenii le cumpără în mod regulat.

Coșul include produse și servicii de consum curent la care recurgem zi de zi, cum ar fi o pâine sau o călătorie în transportul public. De asemenea, include lucruri mult mai scumpe și de durată, cum ar fi o mașină sau o vacanță. Structura coșului de bunuri și servicii urmărit de BNS reflectă structura cheltuielilor medii lunare ale unei persoane, care este obținută din cercetarea periodică a bugetelor gospodăriilor casnice.

Prețul acestui coș ne indică nivelul general al prețurilor. Comparând prețul acestui coș în două perioade diferite putem obține un indicator care este cunoscut sub numele de indicele prețurilor de consum sau IPC. Transformând IPC din indice într-o valoare relativă, exprimată în procente, obținem rata inflației.

Rata inflației poate fi calculată i) față de anul precedent întreg – în acest caz vorbim de rata medie anuală a inflației, ii) față de luna corespunzătoare a anului precedent – inflația anuală, iii) față de decembrie anul precedent – inflația de la începutul anului și iv) față de luna precedentă – inflația lunară.

Fiecare dintre cetățeni poate să verifice cum s-au modificat prețurile în diferite intervale de timp prin intermediul Calculatorului Indicelui Prețurilor de Consum, pus la dispoziție de către BNS.

Ce înseamnă creșterea cu %

% este semnul pentru "procent", ceea ce înseamnă "o anumită parte din 100".

Iată un exemplu. Presupunem că BNS a raportat o rata inflației lunare de 5 %, respectiv dacă ceva costă 100 de lei și prețul a crescut cu 5%, atunci acest lucru va costa acum 105 lei. Deci creșterea va fi de 5 lei.

În unele cazuri BNS raportează că a fost înregistrată o deflație – descreșterea prețurilor – de 5%, respectiv produsul cu prețul de 100 lei în luna precedentă va costa 95 lei în luna curentă.

Este important de reținut că scăderea ratei inflației nu înseamnă neapărat și scăderea prețurilor. Inflația măsoară ritmul de creștere a prețurilor, iar dacă auzim o știre că rata inflației a scăzut de la 7 la 5%, înseamnă că prețurile continuă să crească, doar că mai încet – cu 5% și nu cu 7% ca în perioada precedentă.

Care sunt cauzele inflației

Prețurile au tendința de a crește atunci când cererea de bunuri și servicii este mai mare decât oferta în economie. Prețurile tind să scadă atunci când agenții economici furnizează mai multe bunuri și servicii decât doresc sau au nevoie oamenii.

Principalele cauze ale inflației pot fi grupate în trei categorii mari:

1. inflația determinată de cerere;
2. inflația determinată de costuri și
3. așteptările inflaționiste.

Inflația determinată de cerere apare atunci când cererea totală de bunuri și servicii (adică "cererea agregată") este mai mare decât oferta de bunuri și servicii (adică "oferta agregată"). Cererea în plus rezultă în solicitarea mai mare la o gamă largă de bunuri și servicii și, în cele din urmă, duce la o creștere a prețurilor la aceste bunuri și servicii, adică "trage" inflația în sus. Cererea agregată crește atunci când se majorează cheltuielile consumatorilor, ale întreprinderilor sau cele ale guvernului. Aceasta se manifestă, de obicei, prin majorări de salarii, pensii sau alte venituri. În consecință, cererea de bunuri și servicii va crește față de

ofertă și firmele vor avea posibilitatea de a mări prețurile (și marjele lor de profit asupra costurilor). Această cerere suplimentară va fi compensată în timp cu extinderea activității firmelor care vor lărgi producția și vor căuta să angajeze mai mulți lucrători.

Inflația determinată de costuri (cost-push) apare atunci când costurile de producere cresc și oferta totală de bunuri și servicii din economie care pot fi produse (oferta agregată) scade. În cazul în care oferta agregată scade, dar cererea agregată rămâne neschimbată, crește presiunea asupra prețurilor cu majorarea ratei inflației, adică inflația este „împinsă" mai sus. O creștere a prețurilor la produsele interne sau cele importate (cum ar fi petrolul, resursele energetice sau materiile prime) duce la creșterea costurilor de producție. Întrucât firmele se confruntă cu costuri mai mari de producție pentru fiecare unitate de producție, acestea tind să crească prețurile bunurilor și serviciilor lor, iar deseori să reducă și volumul de producere. De asemenea, inflația determinată de creșterea costurilor poate apărea, când au loc întreruperi de aprovizionare în anumite sectoare (de exemplu, atunci când prețurile la produsele agroalimentare cresc din cauza că s-a redus recolta în urma secetei).

Așteptările inflaționiste sunt prevederi pe care gospodăriile și firmele le au cu privire la creșterile viitoare ale prețurilor. Acestea sunt importante, deoarece așteptările privind creșterile viitoare ale prețurilor pot afecta deciziile economice curente spre consum, majorând cererea și, consecutiv, rata inflației. De exemplu, dacă firmele se așteaptă, ca inflația viitoare să fie mai mare și acționează pe baza acestor convingeri, acestea pot mări prețurile bunurilor și serviciilor lor într-un ritm mai rapid. În mod similar, dacă populația așteaptă, ca inflația viitoare să fie mai mare, ea va mări consumul curent pentru a salva puterea de cumpărare a economisirilor și prin majorarea cererii va afecta nivelul general al prețurilor, cauzând creșterea ratei inflației. Aceste comportamente, denumite uneori „psihologia inflației", pot contribui la o rată mai mare a inflației efective, astfel încât așteptările privind inflația să se autoîmplinească.

Cine are misiunea principală de menținere a stabilității prețurilor

Asigurarea și menținerea stabilității prețurilor prin stăpânirea ratei inflației la un nivel optim constituie obiectivul de bază al Băncii Naționale a Moldovei, deoarece aceasta contribuie la crearea condițiilor economice relativ stabile care să permită dezvoltarea economiei naționale și asigurarea unui nivel susținut al creșterii economice. Despre stabilitatea prețurilor vorbim atunci când prețurile se modifică atât de încet încât nu afectează modul în care oamenii cheltuiesc, economisesc sau investesc.

Pentru asigurarea și menținerea stabilității prețurilor pe termen mediu, Banca Națională a Moldovei (BNM) are obiectivul de a menține inflația la nivelul de 5,0 la sută anual cu o posibilă abatere de ± 1,5 puncte procentuale. Acest nivel este considerat optim pentru creșterea și dezvoltarea economică a Republicii Moldova pe termen mediu.

Ce instrumente are Banca Națională pentru a contribui la menținerea stabilității prețurilor?

În mod principal, pentru a menține stabilitatea prețurilor, BNM influențează cantitatea de bani îndreptată spre consum prin dirijarea nivelului ratelor dobânzilor. Rata dobânzii este suma de bani pe care o primesc oamenii pentru orice economii ținute la bancă și este, de asemenea, prețul pe care trebuie să-l plătească pentru banii împrumutați, adică pentru credite și ipoteci.

Dacă ratele dobânzilor sunt mai mari, pe de o parte, oameni primesc mai mult pentru depozite, iar pe de altă parte, este mai costisitor să împrumute bani. Aceasta înseamnă că, în general, vor avea tendința de a cheltui mai puțin. Dacă, în ansamblu, oamenii cheltuiesc mai puțin pe bunuri și servicii, prețurile vor tinde să crească mai încet. Acest fapt reduce rata inflației. Și invers: dacă ratele dobânzii sunt mai mici, înseamnă că dobânda la depozite este mai mică – stimulente pentru a economisi sunt mai puține și, totodată, este mai ieftin să împrumuți bani. Acest lucru încurajează oamenii să cheltuiască, adică se majorează cererea agregată și astfel crește rata inflației.

Ratele dobânzilor funcționează prin faptul că fac mai ieftină sau mai scumpă împrumutarea de bani și prin

faptul că fac mai atractivă sau mai puțin atractivă economisirea. BNM influențează ratele dobânzilor prin intermediul ratei bază (de referință). Rata de bază este cea mai importantă rată a dobânzii din Republica Moldova, deoarece influențează toate celelalte rate ale dobânzii atât la credite, cât și la depozite. Astfel, atunci când are loc și/sau se așteaptă o creștere a prețurilor, BNM intervine din timp prin majorarea ratei de bază, care duce la scumpirea împrumuturilor și încurajează populația să economisească mai mult. În schimb, atunci când nu există premise de creștere a prețurilor, BNM reduce rata de bază și prin aceasta încurajează oamenii și firmele să ia mai multe credite și, respectiv, stimulează în acest mod activitatea economică.

Astfel, pentru a menține stabilitatea prețurilor, BNM influențează prețul banilor în economie, dar mai poate interveni și influențând cantitatea de bani aflată în circulație. Cel mai la îndemână instrument este norma rezervelor minime obligatorii. Rezervele obligatorii sunt o cotă din resursele atrase de bănci, inclusiv depozite și păstrate în conturi la banca centrală.

Altfel spus, o parte din banii atrași de bănci sub formă de depozite sunt ținuți la Banca Națională. Norma rezervelor obligatorii este cota procentuală din mijloacele atrase de bănci din care se formează rezervele obligatorii. Prin modificarea acestei cote procentuale BNM poate influența creditarea și, respectiv, inflația.

Pe lângă acestea, BNM dispune și de alte instrumente (operațiuni de piață monetară, facilitățile permanente, intervențiile pe piața valutară pentru a reduce fluctuațiile excesive ale cursului de schimb etc.) prin care își realizează obiectivul de menținere a stabilității prețurilor.

De ce inflația prea mare sau prea mică este dăunătoare

O inflație prea mare nu este bună pentru economie și societate din mai multe motive precum:

- Puterea de cumpărare a consumatorilor, deci valoarea reală a banilor este în permanentă descreștere. Dacă prețurile cresc mai repede decât veniturile nominale ale oamenilor, aceștia își vor putea permite mai puține bunuri și servicii în timp;
- Deciziile cu privire la cheltuieli și investiții pot fi denaturate. Acest lucru se poate întâmpla din cauza că inflația ridicată poate influența momentul în care gospodăriile fac achiziții sau întreprinderile iau decizii de investiții;
- Randamentul investițiilor poate fi mai mic. Inflația influențează deciziile de investiții, deoarece o rată mai mare a inflației va reduce randamentul real al investiției;
- Întreprinderile trebuie să își actualizeze prețurile mai frecvent, iar consumatorii petrec mai mult timp comparând prețurile;
- Inflația înaltă nu permite o dezvoltare stabilă a economiei și este specifică economiilor slabe și necompetitive etc.

Totodată, nici inflația prea mică nu este bună, deoarece consumatorii pot amâna achizițiile dacă se așteaptă, ca prețurile să scadă. Prin urmare, scăderea prețurilor - o situație numită "deflație" - poate duce la scăderea cheltuielilor. Întreprinderile ar putea reacționa prin concedieri sau prin reducerea salariilor, ceea ce, la rândul lor, creează o presiune suplimentară de scădere a cererii și a prețurilor, și poate conduce la descreștere economică.

Tags

educație financiară pentur toți [2]

campania de educatie financiara [3]

campanie de educație financiară [4]

campania de educatie financiar [5]

Educație financiară pentru toți [6]

Educația financară pentru toți [7]

despre inflație [8]

Source URL:
https://bnm.md/en/node/67106

Related links:

[1] https://bnm.md/files/Info5-2_ inflatia_1.png [2] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=educație financiară pentur toți [3] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=campania de educatie financiara [4] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=campanie de educație financiară [5] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=campania de educatie financiar [6] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=Educație financiară pentru toți [7] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=Educația financară pentru toți [8] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=despre inflație